

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні групи забезпечення
спеціальності
від від «14» вересня 2023 року
Протокол № 1
Голова групи Чугай А.В.

«УЗГОДЖЕНО»
Декан природоохоронного факультету
 Чугай А.В.

СИЛЛАБУС

навчальної дисципліни
«СТРАТЕГІЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ»

(назва навчальної дисципліни)

101 «Екологія»

(шифр та назва спеціальності)

Організація еколого-туристичної діяльності

(назва освітньої програми)

бакалавр

(рівень вищої освіти)

денна/заочна

(форма навчання)

III

(рік навчання)

V

(семестр навчання)

3/90

(кількість кредитів ЄКТС/годин)

залік

(форма контролю)

Екологічного права і контролю (law-ekology@odeku.edu.ua)

(кафедра)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета	Знання сучасної політики України з забезпечення охорони природи, раціонального природокористування, збереження біологічного різноманіття України, екологічно безпечних умов проживання і життєдіяльності людини.
Компетентність	K42 Здатність до використання знань політики сталого розвитку України в галузі охорони природи і природокористування
Результат навчання	R421 Володіння політикою сталого розвитку України з питань охорони природи і природокористування, здатність застосовувати оптимальні рішення щодо збереження довкілля
Базові знання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Природно-ресурсний і екологічний потенціал України; 2. Основні проблеми збереження, відтворення і використання природних ресурсів; 3. Основні напрямки державної політики в галузі охорони природи і раціонального природокористування; 4. Мета, принципи і цілі національної екологічної політики; 5. Сучасні складові екологічної політики України; 6. Принципи міжнародної взаємодії в галузі охорони природи.
Базові вміння	1. Використовувати інструменти реалізації національної екологічної політики для забезпечення екологічної безпеки і раціонального природокористування.
Базові навички	1. Використання законодавства, нормативно-правових джерел, набуття досвіду задля роботи за майбутньою професією
Пов'язані силлабуси	-
Попередня дисципліна	«Загальна екологія (та неоекологія)»
Наступна дисципліна	«Екологія людини»
Кількість годин	лекції: 30 год.; практичні заняття: 15 год.; самостійна робота студентів: 45 год.
Заочна форма навчання	настановча лекція: 2 год.; самостійна робота студентів: 88 год.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Лекційні модулі

Код	Назва модуля та тем	Кількість годин	
		аудиторні	СРС
ЗМ-Л1	Природно-ресурсний потенціал України <ul style="list-style-type: none"> • Тема 1. Поняття природно-ресурсного потенціалу. • Тема 2. Класифікація природних ресурсів. • Тема 3. Екологічний потенціал України. • Тема 4. Першопричини екологічних проблем України. 	4	4
		4	4
		4	4
		4	4
ЗМ-Л2	Основні засади державної екологічної політики України <ul style="list-style-type: none"> • Тема 1. Міжнародна інтеграція України у галузі охорони довкілля. • Тема 2. Мета, принципи, цілі і завдання національної екологічної політики. • Тема 3. Інструменти реалізації національної екологічної політики. 	4	4
		6	6
		4	4
	Разом:	30	50

Консультації: Лоева І.Д., згідно з графіком консультацій, затвердженого на засіданні кафедри (четвер, 12⁴⁵ – 14¹⁵ год.)

Лекційні модулі (заочна форма)

Код	Назва модуля та тем	Кількість годин	
		аудиторні	СРС
ЗМ-Л1	Настановна лекція Природно-ресурсний потенціал України <ul style="list-style-type: none"> • Тема 1. Поняття природно-ресурсного потенціалу. • Тема 2. Класифікація природних ресурсів. • Тема 3. Екологічний потенціал України. • Тема 4. Першопричини екологічних проблем України. 	2	
			6
			6
			6
ЗМ-Л2	Основні засади державної екологічної політики України <ul style="list-style-type: none"> • Тема 1. Міжнародна інтеграція України у галузі охорони довкілля. • Тема 2. Мета, принципи, цілі і завдання національної екологічної політики. 		7
			7

	• Тема 3. Інструменти реалізації національної екологічної політики.		7
		Разом:	2 15

Консультації: Лоева І.Д., згідно з графіком консультацій, затвердженого на засіданні кафедри (четвер, 12⁴⁵ – 14¹⁵ год.).

2.2. Практичні модулі

Код	Назва модуля та тем	Кількість годин	
		аудиторні	СРС
ЗМ-ПІ	•Тема 1. Екологічний стан атмосферного повітря. Шляхи зменшення антропогенного навантаження на повітряний басейн, скорочення втрат і витрат.	5	5
	•Тема 2. Стан і проблеми водних ресурсів (поверхневі, підземні і морські).	5	5
	•Тема 3. Стан і проблеми земельних ресурсів і надр.	5	5
	•Тема 4. Стан і проблеми лісових ресурсів і природно-заповідного фонду.	5	5
	•Тема 5. Стан і проблеми поводження з відходами.	5	5
	•Тема 6. Результати які очікуються в наслідок виконання Закону України «Про Основні засади (стратегію) екологічної політики України до 2030 року».	5	5
	Разом:	30	30

Консультації: Снісаренко В.В., згідно з графіком консультацій, затвердженого на засіданні кафедри (середа, 12⁴⁵ – 14¹⁵ год.).

Практичні модулі (заочна форма)

Код	Назва модуля та тем	Кількість годин	
		аудиторні	СРС
ЗМ-ПІ	•Тема 1. Екологічний стан атмосферного повітря. Шляхи зменшення антропогенного навантаження на повітряний басейн, скорочення втрат і витрат.		10
	•Тема 2. Стан і проблеми водних ресурсів (поверхневі, підземні і морські).		10
	•Тема 3. Стан і проблеми земельних ресурсів і надр.		10
	•Тема 4. Стан і проблеми лісових ресурсів і природно-заповідного фонду.		10
	•Тема 5. Стан і проблеми поводження з		10

	відходами. • Тема 6. Результати які очікуються в наслідок виконання Закону України «Про Основні засади (стратегію) екологічної політики України до 2030 року».		10
	Разом:	0	60

Консультації: Снісаренко В.В., згідно з графіком консультацій, затвердженого на засіданні кафедри (середа, 12⁴⁵ – 14¹⁵ год.).

2.3. Самостійна робота студента та контрольні заходи

Код модуля	Завдання на СРС та контрольні заходи	Кількість годин	Строк проведення
ЗМ-Л1	<ul style="list-style-type: none"> Підготовка до лекційних занять Усне опитування (обов'язковий) 	12	1 – 7 тиждень
ЗМ-Л2	<ul style="list-style-type: none"> Підготовка до лекційних занять Написання модульної тестової контрольної роботи (обов'язковий) 	18 5	8 – 15 тиждень 14 тиждень
ЗМ-П1	• Захист практичних робіт (обов'язковий)	30	1 – 15 тиждень
ЗМ-ІЗ	Реферат (обов'язковий)	20	13 тиждень
	Залікова контрольна робота	5	15 тиждень
	Разом:	90	

Самостійна робота студента та контрольні заходи (заочна форма)

Код модуля	Завдання на СРС та контрольні заходи	Кількість годин	Строк проведення
ЗМ-Л1	<ul style="list-style-type: none"> Підготовка до лекційних занять Усне опитування (обов'язковий) 	24	жовтень-січень
ЗМ-Л2	<ul style="list-style-type: none"> Підготовка до лекційних занять Написання модульної тестової контрольної роботи (обов'язковий) 	21 5	лютий-квітень квітень
ЗМ-П1	• Захист практичних робіт (обов'язковий)	60	жовтень-квітень
ЗМ-ІЗ	Реферат (обов'язковий)	25	квітень
	Залікова контрольна робота	5	
	Разом:	140	

2.3.1. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-Л1, ЗМ-Л2.

Організація контролю знань студентів побудована за накопичувально-модульним принципом згідно вимог діючого в університеті Положення «Про проведення підсумкового контролю знань студентів».

З *теоретичного* курсу навчальної дисципліни студент повинен бути готовим відповідати на письмові запитання лектора з кожної теми попередньої лекції; надати письмові відповіді на 2 запитання варіанту модульного контрольного завдання. Завдання модульної контрольної роботи складені у вигляді тестів відкритого типу.

Формами контролю засвоєння теоретичних знань є письмове опитування під час лекційних занять (поточний контроль), модульна контрольна робота за змістовними модулями (внутрішньо семестровий контроль), написання залікової контрольної роботи (підсумкова атестація) за варіантами. Результати поточного контролю під час лекційних занять оцінюється в один бал за умови вірної письмової відповіді на запитання з теми попередньої лекції. Загальна сума балів поточного контролю з теоретичної частини дисципліни складає 15.

Модульна контрольна робота виконується кожним студентом за своїм варіантом. Варіанти модульної контрольної роботи містять два запитання у вигляді тестів відкритого типу (по одному з кожного змістовного модулю). Кожна повна відповідь оцінюється у 15 балів. Максимальна кількість балів за виконаний варіант модульної контрольної роботи становить 30 балів. Отже, максимальна кількість балів яку студент може отримати з лекційної частини складає 45 балів.

2.3.2. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-П1.

Формою контролю засвоєння практичного модулю ЗМ-П1 є усне опитування студентів на кожному занятті. Максимальна кількість балів за кожне практичне заняття складає 5 балів. Всього за практичні заняття студент може отримати 30 балів.

2.3.3. Методика проведення та оцінювання реферату.

Теми рефератів:

1. Екологічний стан і проблем поверхневих вод України.
2. Екологічний стан і проблем підземних вод України
3. Екологічний стан і проблем морських вод України
4. Екологічний стан атмосферного повітря в Україні.
5. Екологічний стан і проблеми використання земельних ресурсів України.
6. Екологічні проблеми надрокористування в Україні.
7. Екологічний стан і проблеми лісових ресурсів України.
8. Проблеми і шляхи збереження біорізноманіття України.
9. Природно-заповідний фонд України.

10. Проблеми поводження з відходами в Україні.
11. Сучасна екологічна політика України.
12. Природно-ресурсний потенціал України.
13. Економічний механізм природокористування в Україні.
14. Освіта і культура як складова екологічної політики України.
15. Міжнародне співробітництво у галузі охорони природи.
16. Головні екологічні проблеми України.
17. Глобальні екологічні проблеми.
18. Складові екологічної політики України.
19. Види і джерела антропогенного навантаження.
20. Екологічний моніторинг як складова екологічної політики.

Тема реферату надається викладачем, який веде практичні заняття.

Термін виконання реферату на протязі семестру, у якому викладається дисципліна, для денної форми навчання та у міжсесійний період для заочної форми навчання. Надання оформленого реферату на перевірку здійснюється на 13-му тижні навчання (денна форма навчання) та для заочної форми навчання – у квітні.

Перед здачею реферату, викладач попередньо перевіряє оригінальність електронних версій текстового документу реферату із встановленням частки оригінального тексту з використанням доступного веб-сервісу перевірки із визначенням відсоткового показника оригінальності. Показник оригінальності реферату не повинен бути меншим 40 %.

Максимальна кількість балів за вчасно виконаний реферат складає 20 балів.

Загальна максимальна кількість балів з дисципліни «Стратегія екологічної політики України», яку студент може отримати, складає 85 балів.

Студент вважається допущеним до семестрового заліку, якщо він

- 1) виконав усі практичні роботи, які передбачені силлабусом дисципліни, набрав суму балів за практичні роботи не менше 15 балів;
- 2) написав та здав реферат, набрав бали за написання реферату не менше 10 балів;
- 3) написав семестровий модуль контрольної роботи з лекційної частини та набрав бали з лекційної частини не менше 18 балів.

2.3.3. Методика проведення та оцінювання залікової контрольної роботи.

Формою підсумкового контролю є семестровий залік. Допуск до заліку здійснюється лектором згідно з результатами поточного контролю за навчальний семестр.

Студенти, що одержали по лекційним заняттям оцінку менше 18 балів, по практичним заняттям сумарну оцінку, що складає менше 15 балів та за написання реферату менше 10 балів не допускаються до підсумкового контролю по дисципліні і не атестуються до погашення навчальної заборгованості по теоретичним та практичним заняттям.

Студент вважається допущеним до семестрового заліку, якщо він виконав

усі види робіт, які передбачені ссиллабусом навчальної дисципліни і набрав за модульною системою суму балів не менше 43 балів за теоретичну та практичну частину дисципліни.

Залікова контрольна робота формується у вигляді тестових завдань закритого типу, тобто формуються по всьому переліку питань з навчальної дисципліни та містить 20 запитань. Студент повинен вибрати правильну відповідь з декількох запропонованих.

Загальний бал залікової контрольної роботи еквівалентний відсотку правильних відповідей із загального обсягу питань залікової контрольної роботи. Максимальна кількість балів за залікову контрольну роботу складає 20 балів.

3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

3.1. Модуль ЗМ-Л1 «Природно-ресурсній потенціал України».

3.1.1. Повчання

Тема 1. Поняття природно-ресурсного потенціалу.

При вивченні теми звернути особливу увагу на такі питання: Природно-ресурсний потенціал України. Основні характеристики природно-ресурсного потенціалу. Особливості розміщення природно-ресурсного потенціалу в межах України. Література [3, 4, 6 (с. 115-130), 8, 11, 14, 22].

Тема 2. Класифікація природних ресурсів.

При вивченні теми звернути особливу увагу на такі питання: Загальна класифікація, функціональна, генетична класифікація. Регіональний кадастр природних ресурсів і об'єктів України. Література [3, 5-7, 11].

Тема 3. Екологічний потенціал України.

При вивченні теми звернути особливу увагу на такі питання: складові екологічного потенціалу; вторинний потенціал екосистеми. Література [3-5, 12, 16, 23].

Тема 4. Першопричини екологічних проблем України.

При вивченні теми звернути особливу увагу на такі питання: Причини екологічних проблем України щодо природних ресурсів і галузей господарської діяльності. Шляхи забезпечення екологічно збалансованого природокористування. Література [6 (с. 31-56), 11, 14, 15, 22].

3.1.2. Питання для самоперевірки

Тема 1. Поняття природно-ресурсного потенціалу.

1. *Визначення природно-ресурсного потенціалу.*
2. *Які складові природно-ресурсного потенціалу?*

3. Географічні особливості природно-ресурсного потенціалу України.
4. *Поняття екологічного потенціалу території.*

Тема 2. Класифікація природних ресурсів.

1. Що означає термін «ресурси»? На які групи їх поділяють?
2. *Розкрийте поняття «природні ресурси», «природні умови»? В чому їх відмінність?*
3. Назвіть вичерпні природні ресурси.
4. Назвіть невичерпні природні ресурси.
5. Назвіть відновлювальні природні ресурси.
6. *Яке природокористування є раціональним, а яке — нераціональним?*
7. Які ресурси становлять основу ПРП України?
8. *Охарактеризуйте групи природних ресурсів.*
9. Поясніть, чому на сучасному етапі взаємодії природи і суспільства йдеться лише про умовну невичерпність природних ресурсів.
10. *Назвіть групи природних ресурсів за характером вичерпності.*

Тема 3. Екологічний потенціал України.

1. *Розкрийте сутність поняття "природно-ресурсний потенціал".*
2. Назвіть основні характеристики ПРП? Яку розрізняють структуру ПРП?
3. Розкрийте сутність поняття еколого-економічного потенціалу.
4. *Дайте визначення екологічного потенціалу.*

Тема 4. Першопричини екологічних проблем України.

1. Які головні екологічні проблеми атмосферного повітря?
2. Які головні екологічні проблеми водних ресурсів?
3. Які головні екологічні проблеми земельних ресурсів України?
4. Які головні екологічні проблеми біологічних ресурсів України?
5. Які головні екологічні проблеми України?
6. *Що є першопричинами екологічних проблем України?*
7. *Які основні причини виникнення техногенних аварій і катастроф?*

Курсивом наведені питання для самоперевірки базових результатів навчання.

3.2. Модуль ЗМ-Л2 «Інтегроване управління окремими територіями та ресурсами».

3.2.1. Повчання

Тема 1. Міжнародна інтеграція України у галузі охорони довкілля.

При вивченні теми звернути особливу увагу на такі питання: двостороннє і багатостороннє співробітництво в галузі охорони довкілля; міжнародна інвестиційна і технічна допомога; гармонізація екологічного законодавства України з законодавством ЄС. Література [3, 5, 11, 14, 15, 22].

Тема 2. Мета, принципи, цілі і завдання національної екологічної політики.

При вивченні теми звернути особливу увагу на такі питання: основні принципи національної екологічної політики; стратегічні цілі і завдання: поліпшення екологічної ситуації; досягнення безпечного для здоров'я людини стану довкілля; вдосконалення системи інтегрованого екологічного управління: формування екологічної мережі; забезпечення екологічно збалансованого природокористування; удосконалення регіональної екологічної політики. Література [3-5, 8, 11].

Тема 3. Інструменти реалізації національної екологічної політики

При вивченні теми звернути особливу увагу на такі питання: основні інструменти національної екологічної політики; етапи реалізації екологічної політики. Моніторинг виконання і показники ефективності. Література [4, 5].

3.2.2. Питання для самоперевірки

Тема 1. Міжнародна інтеграція України у галузі охорони довкілля.

1. Які принципи закладені у розвиток національної екологічної політики?
2. Які міжнародні документи ратифіковано Україною в галузі охорони довкілля?
3. Яку міжнародну інвестиційну і технічну допомогу отримує Україна в галузі охорони довкілля?
4. Яким чином відбувається гармонізація екологічного законодавства України з законодавством ЄС?

Тема 2. Мета, принципи, цілі і завдання національної екологічної політики.

1. Скільки визначено цілей у Стратегії національної екологічної політики?
2. Що є першою ціллю стратегії національної екологічної політики?
3. Що є другою ціллю стратегії національної екологічної політики?
4. Що є третьою ціллю стратегії національної екологічної політики?
5. Що є четвертою ціллю стратегії національної екологічної політики?
6. Що є п'ятою ціллю стратегії національної екологічної політики?
7. Що є шостою ціллю стратегії національної екологічної політики?
8. Що є семою ціллю стратегії національної екологічної політики?

Тема 3. Інструменти реалізації національної екологічної політики.

1. Які інструменти реалізації національної екологічної політики закладені у Стратегії?
2. Скільки передбачено етапів реалізації національної екологічної політики?
3. Який термін реалізації першого етапу Стратегії і його завдання?
4. Який термін реалізації другого етапу Стратегії і його завдання?
5. Які нормативно-правові документи забезпечують стратегію розвитку екологічної політики України?

6. Які очікуються результати виконання Стратегії?
7. Чи передбачено здійснювати моніторинг реалізації Стратегії?
8. Які показники покладено в основу моніторингу реалізації Стратегії?

Курсивом наведені питання для самоперевірки базових результатів навчання.

3.3. Питання до практичних занять модуля ЗМ-П1

Тема 1. Екологічний стан атмосферного повітря. Шляхи зменшення антропогенного навантаження на повітряний басейн, скорочення втрат і витрат.

1. Атмосферне повітря: його значення та функції.
2. Види та джерела забруднення атмосферного повітря.
3. Галузі господарської діяльності, які вносять найбільший вклад у забруднення атмосферного повітря України.
4. Причини та наслідки деградації озонового шару Землі.
5. Сучасний стан атмосферного повітря в Україні.
6. Міста України, які за значення індексу забруднення атмосфери (ІЗА) відносяться до найбільш забруднених.
7. Причини незадовільного стану атмосферного повітря в населених пунктах України,
8. Заходи з поліпшення якості атмосферного повітря, які передбачені в Законі України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року».

Література [4, 6, 8, 11, 27, 28, 29, 31]

Тема 2. Стан і проблеми водних ресурсів (поверхневі, підземні і морські води).

1. Водні ресурси: поняття, значення та функції.
2. Водний фонд України.
3. Загальна характеристика водних ресурсів України.
4. Сучасний стан та проблеми поверхневих вод України.
5. Охарактеризуйте екологічні проблеми річки Дніпро.
6. Екологічні проблеми підземних вод України.
7. Екологічний стан Чорного та Азовського морів.
8. Заходи щодо покращення стану водних об'єктів.

Література [4, 6, 7, 8, 11, 14, 15, 28, 29, 31-33]

Тема 3. Стан і проблеми земельних ресурсів і надр.

1. Земля як елемент довкілля.
2. Категорії, на які поділяються землі України за основним цільовим призначенням.
3. Основні екологічні проблеми земель сільськогосподарського призначення.
4. Екологічні проблеми земель водного фонду.
5. Екологічні проблеми земель житлової та громадської забудови.
6. Рекультивация, консервація, меліорація як заходи з охорони земель.

7. Завдання в галузі охорони земель і ґрунтів передбачені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року».
  8. Визначення понять «надра», «корисні копалини».
  9. Види користування надрами за цільовим призначенням.
  10. Дайте характеристику мінерально-сировинної бази України.
  11. Тенденції та стан використання мінерально-сировинної бази України.
  12. Основні екологічні проблеми використання надр в Україні.
- Література [4, 6, 7, 8, 11, 14, 15, 28, 29-31, 34-38]

Тема 4. Стан і проблеми лісових ресурсів і природно-заповідного фонду.

1. Поняття, значення та функції лісів.
  2. Лісовий фонд України.
  3. Категорії лісів, які закріплені в законодавстві України.
  4. Сучасний екологічний стан лісів України.
  5. Які існують проблеми лісокористування в Україні.
  6. Класифікація територій та об'єктів природно-заповідного фонду.
  7. Сучасний стан природно-заповідного фонду України.
  8. Охарактеризуйте основні екологічні проблеми природно-заповідного фонду України.
  9. Завдання в галузі охорони лісів та формування екологічної мережі передбачені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року».
- Література [4, 6, 7, 8, 11, 14, 15, 28, 29, 30, 39-47]

Тема 5. Стан і проблеми поводження з відходами.

1. Поняття відходів. Класифікація відходів за місцем утворення і ступенем небезпечності.
  2. Проблеми поводження з промисловими відходами в Україні.
  3. Проблеми поводження з побутовими відходами в Україні.
  4. Проблеми поводження з сільськогосподарськими відходами в Україні.
  5. Екологічні проблеми поводження з відходами в Одеській області.
  6. Завдання в галузі поводження з відходами передбачені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року».
- Література [4, 6, 7, 8, 11, 14, 15, 28, 29, 30, 48-58]

Тема 6. Результати які очікуються в наслідок виконання Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року».

1. Які очікуються результати в наслідок виконання Закону України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»?
2. Показники ефективності для оцінки дієвості Стратегії передбачено в сфері підвищення рівня суспільної екологічної свідомості.

3. Показники ефективності для оцінки дієвості Стратегії передбачено в сфері поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки.
  4. Показники ефективності для оцінки дієвості Стратегії передбачено в сфері досягнення безпечного для здоров'я людини стану довкілля.
  5. Показники ефективності для оцінки дієвості Стратегії передбачено в сфері інтеграції екологічної політики та вдосконалення системи інтегрованого екологічного управління.
  6. Показники ефективності для оцінки дієвості Стратегії передбачено в сфері припинення втрат біологічного та ландшафтного різноманіття і формування екологічної мережі?
  7. Показники ефективності для оцінки дієвості Стратегії передбачено в сфері забезпечення збалансованого природокористування.
  8. Показники ефективності для оцінки дієвості Стратегії передбачено в сфері удосконалення регіональної екологічної політики.
- Література [4, 59]

4. ПИТАННЯ ДО ЗАХОДІВ ПОТОЧНОГО, ПІДСУМКОВОГО ТА СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

4.1. Тестові завдання до модульної контрольної роботи модуля ЗМ-Л2

№	Питання	Джерело	Стор.
1.	Що є метою екологічної політики?	4	
2.	Скільки принципів національної екологічної політики України визначено у Законі «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 р» від 28.02.2019 р. №2697-VIII?	4	
3.	Скільки стратегічних цілей визначено у Законі «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 р» від 28.02.2019 р. №2697-VIII?	4	
4.	Що є першою стратегічною ціллю згідно Закону «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 р» від 28.02.2019 р. №2697-VIII	4	
5.	Що є другою стратегічною ціллю згідно Закону «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 р» від 28.02.2019 р. №2697-VIII?	4	
6.	Що є третьою стратегічною ціллю згідно Закону «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030р» від 28.02.2019 р. №2697-VIII?	4	
7.	Що є четвертою стратегічною ціллю згідно Закону «Основні засади (стратегія) державної екологічної	4	

	політики України на період до 2030 р» від 28.02.2019 р. №2697-VIII?		
8.	Що є п'ятою стратегічною ціллю згідно Закону «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030р» від 28.02.2019 р. №2697-VIII?	4	
9.	Що є шостою стратегічною ціллю згідно Закону «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030р» від 28.02.2019 р. №2697-VIII?	4	
10.	Що є сьомою стратегічною ціллю згідно Закону «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030р» від 28.02.2019 р. №2697-VIII?	4	
11.	Скільки розділів містить Закон України «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 р» від 28.02.2019 р. №2697-VIII? Перелічіть їх назви.	4	
12.	Що означає термін «ресурси»? На які групи їх поділяють?	11	110
13.	Розкрийте поняття «природні ресурси», «природні умови»? В чому їх відмінність?	11	111
14.	Розкрийте сутність поняття "природно-ресурсний потенціал".	11	112
15.	Назвіть основні характеристики ПРП? Яку розрізняють структуру ПРП?	11	112-113
16.	Розкрийте сутність поняття еколого-економічного потенціалу.	11	126
17.	Яке природокористування є раціональним, а яке – нераціональним?	11	113
18.	Які ресурси становлять основу ПРП України?	11	114
19.	Охарактеризуйте групи природних ресурсів.	11	119
20.	Поясніть, чому на сучасному етапі взаємодії природи і суспільства йдеться лише про умовну невичерпність природних ресурсів.	11	119
21.	Назвіть групи природних ресурсів за характером вичерпності.	11	118
22.	Дайте визначення екологічного потенціалу.	11	126
23.	Які складові сучасної екологічної політики України?	11	59
24.	Головні напрямки міжнародної екологічної діяльності.	11	60
25.	Яке місце у вирішенні екологічних проблем займає екологічна освіта і культура?	4	
26.	Яка роль науково-технічного і інноваційного потенціалу в екологічній політики країни?	4	
27.	Роль громадськості в реалізації екологічної політики.	4	

28.	Що є першопричинами екологічних проблем України?	11	29
29.	Які основні причини виникнення техногенних аварій і катастроф?	11	32
30.	Які принципи закладені у розвиток національної екологічної політики?	11	33
31.	Які інструменти реалізації національної екологічної політики закладені у Стратегії?	4	
32.	Які очікуються результати виконання Стратегії?	4	
33.	Які показники покладено в основу моніторингу реалізації Стратегії?	4	

4.2. Тестові завдання до заліку

№	Питання	Джерело	Стор.
1.	Метою екологічної політики є:	4	
2.	Скільки принципів національної екологічної політики України визначено у Законі «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 р.»	4	
3.	Скільки стратегічних цілей визначено у Законі «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 р.»	4	
4.	Згідно Закону «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 р.» першою стратегічною ціллю є:	4	
5.	Згідно Закону «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 р.» другою стратегічною ціллю є:	4	
6.	Згідно Закону «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 р.» третьою стратегічною ціллю є:	4	
7.	Згідно Закону «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 р.» четвертою стратегічною ціллю є:	4	
8.	Згідно Закону «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 р.» п'ятою стратегічною ціллю є:	4	
9.	Скільки розділів містить Закон України «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 р.»	4	
10.	Перший розділ Закону України «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 р.» від це:	4	
11.	Другий розділ Закону України «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на	4	

	період до 2030 р.» це:		
12	Третій розділ Закону України «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 р.» це	4	
13	Четвертий розділ Закону України «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 р.» це	4	
14	П'ятий розділ Закону України «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 р.» це:	4	
15	Шостий розділ Закону України «Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 р.» це	4	
16	Природно-ресурсний потенціал це:	11	112
17	Компоненти і сили природи, які впливають на виробництво, але безпосередньо не використовуються у ньому, називають:	11	112
18	Вичерпні природні ресурси це:	11	117
19	Невичерпні природні ресурси це:	11	117
20	Відновлювальні природні ресурси це:	11	117
21	Складові природно-ресурсного потенціалу:	11	112
22	До основних парникових газів відносяться:	11	335
23	Нормативи екологічної безпеки атмосферного повітря:	11	331
24	Відносини в галузі охорони атмосферного повітря регулюються:	11	346
25	Яка галузь господарства дає найбільше забруднення атмосферного повітря	11	343
26	Індекс забруднення атмосфери (ІЗА) це:	11	329
27	Потрапляння в атмосферу фтор-хлор-вуглеводнів (фріонів) спричиняє:	11	340
28	Які забруднюючі речовини сприяють утворенню кислотних опадів	11	345
29	Ширина виключної морської економічної зони не повинна перевищувати:	32	
30	Який природний ресурс проголошено основним національним багатством України (ст.14 Конституції України)	35	
31	Державний фонд надр включає:	37	
32	Об'єктами Зеленої книги України є:	11	431
33	Об'єктами Червоної книги є:	11	442
34	Які території природно-заповідного фонду мають природне походження:	11	454
35	Сполучні території, що поєднують між собою ключові території ПЗФ та забезпечують міграцію тварин, обмін	11	475

	генетичного матеріалу називаються:		
36	Екологічна мережа – це:	11	475
37	До елементів національної екологічної мережі не відносяться:	11	477
38	Яка з наведених територій ПЗФ не є біосферним заповідником:	11	461

5. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Основна література:

1. Декларація про державний суверенітет України, від 16.07.1990р. №55-ХІІ.
2. Закон УРСР «Про економічну самостійність Української РСР» від 3.08.1990р. №143-ХІІ.
3. Джарти В., Шевчук В. та ін. Національна екологічна політика України: оцінка і стратегія розвитку/ Документ підготовлено в рамках проекту ПРООН/ГЕФ/ К.: 2007р., 184с. URL: (www.un.org.ua/files/national_ecology.pdf)
4. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28.02.2019 р. №2697-VIII. URL: (www.rada.gov.ua)
5. Від практики реалізації природоохоронних заходів до екологічної політики в Україні: шляхи і проблеми / Аналітична доповідь Національного інституту стратегічних спостережень / К: 2011 р, 40 с.
6. Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням: підручник / за заг.ред. д.е.н. Л.Г. Мельника та к.е.н., проф.. М.К. Шапочки. – Суми: ВЕД «Університетська книга» 2007 р. – 759 с.
7. Діючі екологічні Закони України. URL: (www.rada.gov.ua)
8. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», від 25.06.1991р. №1264-ХІІ.
9. www.library-odeku.16mb.com.
10. Сапко, О. Ю. (2023) Стратегія екологічної політики України : конспект лекцій. ОДЕКУ, Одеса, Україна. URL: <http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/11210>

Додаткова література:

11. О.П. Гавриленко. Екогеографія України: навч. посіб. К.: Знання, 2008. – 646 с.
12. Данилишин Б.М., Дорогунцов СІ., Міщенко В.С. Природно-ресурсний потенціал сталого розвитку України. К.: ЗАТ "ШЧ ЛАВА", 1999. –86 с.
13. Регіональна економіка. За ред. Професора Качана Є.П. К.: Знання, 2011. – 670 с.
14. Новіков Ю.В. Основи загальної екології і охорони. 1979.
15. Злобін Ю.А. Основи екології. К: Лібера, 1998.

16. Борейко В.Е. История заповедного дела на Украине. К: Киевский эколого-культурный центр, 1995.
17. Александрова А.Ю. Экономика и организация заповедников и национальных парков. М: Госкомприроды, 1998.
18. Черная Т.Г., Васильева Т.В. Сохранить все живое. Одесса, Одесский областной гуманитарный центр, 1999.
19. Конвенція про охорону дикої флори і фауни і природних середовищ існування в Європі (Берн, Швейцарія, 1979 р.).
20. Конвенція про біологічне різноманіття (Ріо-де-Жанейро, Бразилія, 1992 р.).
21. Охорона навколишнього природного середовища в Україні. 1994-1995 рр. К: 1997 р.
22. Національна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні. Київ: Мінприроди, 2011.
23. Программа действий по охране окружающей среды для Центральной и Восточной Европы. – Конференция Министров по защите окружающей среды, Люцерн, Швейцария, 1993.
24. Треус В.Д. Заповідники України. К.: Форсинг, 2001. – 240 с.
25. Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення (Рамсар, Іран, 1971 р.).
26. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7.12.1984 р. №8073-Х.
27. Закон України «Про охорону атмосферного повітря» від 16.10.1992 р. № 2707-ХІІ. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>
28. Салюк А.І., Котинський А.В., Танащук Л.І., Степанець Л.Ф. Основи екології. Курс лекцій для студентів усіх напрямів підготовки бакалаврів денної та заочної форми навчання. К.: НУХТ, 2013. – 168 с.
29. Національна доповідь про стан навколишнього природного середовища у 2013 році. URL: <http://www.menr.gov.ua/dopovidi>
30. Шматько В.Г., Нікітін Ю.В. Екологія і організація природоохоронної діяльності: навч. посібник для студ. вищих навч. закладів. К.: КНТ, 2006.
31. Огляд про стан забруднення навколишнього природного середовища на території України за даними спостережень гідрометеорологічних організацій у 2015 році. URL: <http://www.cgo.kiev.ua/>
32. Водний кодекс України від 06.06.1995 р. № 213/95-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
33. Закон України «Про затвердження Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року» від 24.05.2012 р. № 4836-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
34. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
35. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
36. Закон України «Про охорону земель» від 19.06.2003 р. № 962-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>

37. Кодекс України Про надра від 27.07.1994 р. № 132/94-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
38. Надточій П.П., Мислива Т.М., Морозов В.В. та ін. Охорона та раціональне використання природних ресурсів і рекультивація земель: навч. посібник / За заг. ред. П.П. Надточія, Т.М. Мисливої. / Житомир: Видавництво „Державний агроекологічний університет”, 2007. – 420 с.
39. Лісовий кодекс України від 21.01.1994 р. № 3852-ХІІ. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
40. Лісове господарство України. URL: <http://dklg.kmu.gov.ua/>
41. Закон України «Про мораторій на проведення суцільних рубок на гірських схилах в ялицево-букових лісах Карпатського регіону» від 10.02.2000 р. № 1436-ІІІ. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
42. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» від 16.06.1992 р. № 2456-ХІІ. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
43. Закон України «Про екологічну мережу України» від 24.06.2004 р. № 1864-ІV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
44. Закон України «Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки» від 21.09.2000 р. № 1989-ІІІ. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
45. Попович С.Ю. Природно-заповідна справа: навчальний посібник. К.: Арістей, 2007. – 480 с.
46. Гродзинський М.Д., Стеценко М.П. Заповідна справа в Україні: навчальний посібник / К.: Географіка, 2003. - 306 с.
47. Зелена книга України // Андрієнко-Малюк Т.Л., Вакаренко Л.П., Дідух Я.П., Дубина Д.В., Коротченко І.А., Мовчан Я.І. та ін. К.: Альтерпрес, 2010. – 448 с.
48. Закон України «Про відходи» від 05.03.1998 р. № 187/98-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
49. Закон України «Про хімічні джерела струму» від 23.02.2006 р. № 3503-ІV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
50. Закон України «Про металобрухт» від 05.05.1999 р. № 619-ХІV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
51. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» від 24.02.1994 р. № 4004-ХІІ. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
52. Закон України «Про поводження з радіоактивними відходами» від 30.06.1995 р. № 255/95-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
53. Закон України «Про житлово-комунальні послуги» від 24.06.2004 р. № 1875-ІV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
54. Закон України «Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції» від 14.01.2000 р. № 1393-ХІV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
55. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми поводження з відходами на 2013-2020 роки» від 03.01.2013 р. № 22-р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
56. Знешкодження та утилізація відходів в агросфері: навч. посібник / В.К. Пузік, Р.В. Рожков, Т.А. Долгова та ін. Х: ХНАУ, 2014. – 220 с.

57. Управління та поводження з відходами. Частина 2. Тверді побутові відходи: навчальний посібник / Петрук В.Г., Васильківський І.В., Кватернюк С.М. та ін. Вінниця: ВНТУ, 2015. – 100 с.
58. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Одеській області у 2014 році. URL: <http://ecology.odessa.gov.ua/zvti/>
59. Оцінка виконання Стратегії державної екологічної політики України на період до 2020 року та Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на 2011–2015 роки. URL: <http://www.menr.gov.ua/dopovidi>